

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Кафедра соціальної психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія художньої творчості

галузь знань 02 Культура і мистецтво
(шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність 024 Хореографія
(шифр і назва спеціальності)
факультет хореографічного мистецтва
(назва факультету)

Робоча програма з дисципліни «Психологія художньої творчості» для магістрів спеціальності 024 Хореографія 8 с.

Розробник: Віденєєв І.О., доцент кафедри соціальної психології, кандидат психологічних наук, доцент
(автор, посада, науковий ступінь та вчене звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціальної психології

Завідувач кафедри соціальної психології

(Большакова А.М.)

© ХДАК 2016 рік
© Віденєєв І.О., 2016 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 02 Культура і мистецтво (шифр і назва)	Нормативна	
	Спеціальність 024 Хореографія (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): хореографія	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
(назва)			
Загальна кількість годин - 90		2-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 3	Другий магістерський рівень	20 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		6 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		64 год.	78 год.
ІНДЗ: год.			
Вид контролю: залік у 2 сем.			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
 для денної форми навчання – 1/ 1,3
 для заочної форми навчання –

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Психологія художньої творчості» належить до циклу дисциплін освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр". Вивчення навчального курсу передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки висококваліфікованих фахівців, зокрема: ознайомлення з основними поняттями психології творчих здібностей та обдарованості, історією розвитку і основними напрямками сучасних досліджень.

1. Мета навчальної дисципліни «Психологія художньої творчості» є ознайомити студентів з психологією творчості як суміжною дисципліною в структурі сучасної науки про літературу.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є розглянути чільну психологічну проблематику літературознавчого студіювання літературно- художньої творчості.

У результаті вивчення курсу студенти повинні

знати :

базові характеристики психології творчості як суміжної дисципліни в структурі сучасної науки про літературу (об'єкт і предмет, науковий статус, джерела вивчення, головні методи і методики); варіанти інтерпретації певних літературознавчих проблем з точки зору психології творчості;

вміти :

застосовувати на практиці методолого-методичний інструментарій психології творчості до дослідження відповідної літературознавчої проблематики; розрізняти літературознавчі і суто психологічні аспекти в проблематиці психології творчості.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи творчості

Тема 1. Методологічні проблеми дослідження творчості.

Психологія творчості як суміжна наукова дисципліна в структурі сучасного літературознавства: предмет, завдання, джерела, методологія і методичний арсенал. Проблеми психології творчості в загально-психологічному аспекті. Дослідження творчості як комплексна проблема. Становлення концепції психології творчості в східнослов'янському літературознавстві. Витоки уявлень про психологію художньої творчості. Питання психологічних основ творчості у спадщині українських та російських романтиків. Особливості підходу Д. М. Овсянико-Куліковського, О. О. Потебні та І. І. Шміта. Концепція психологічної природи творчості у науковій спадщині І. Я. Франка.

Тема 2. Психологія творчості: творча особистість і творчий процес.

Психологічні характеристики художнього таланту. Особистісне і загальне в творчій особистості. Художнє мислення. Художнє чуття. Художня фантазія. Художні асоціації. Творчий процес в аспекті психології творчості: основна проблематика розгляду. Динаміка творчої діяльності письменника. Соціально-психологічний підхід до мистецтва. Проблема реципієнта: «закон Геннекена»; мотивація мистецької та рецептивної діяльності; ідеальний споживач продуктів мистецтва. Проблеми психології творчості у Б. О. Грифцова. Проблема механізму дії мистецтва на реципієнта в дослідженні Л. С. Виготського.

Тема 3. Види творчості та напрямки її дослідження

Характеристика основних видів творчості: наукова, технічна, художня, педагогічна. Творчість як якість особистості. Креативність та концепції креативності. Основні підходи до проблеми творчої діяльності. Цикли, стратегії та тактики творчої діяльності. Творчість і здібності.

Основні поняття: наукова творчість, технічна творчість, художня творчість, педагогічна творчість, імпровізація, креативність, дивергентне мислення, конвергентне мислення, творчість (як діяльність), інтуїція, мотивація, мотив, здібності, задатки, обдарованість, талант, геніальність, творчі здібності.

Тема 4. Фактори творчого процесу .

Несвідоме і творчість. Інтуїція і її місце в творчості. Уява як творчий процес і складова творчості. Прийоми уяви і їх творчий характер. Вікові особливості уяви. Емоційний бік творчості та емоції в творчості.

Тема 5. Психологічні підходи до вивчення художньої творчості у ХХ ст.

Проблеми поетичної мови та стилю в аспекті психології творчості. Фантастика і сучасна міфотворчість. Психологія і вивчення «неєвропейських» форм художньої творчості. Психоаналіз і його можливості у дослідженні проблем наукового вивчення проблем літературно-художньої творчості. Аналітична психологія і проблема походження архетипних сюжетів. Літературно-мистецькі зацікавлення З. Фрейда. Аналітична психологія як основа інтерпретаційної методики в психоаналітичному літературознавстві юнгіанської орієнтації (К.-Г. Юнг, Е. Нойманн). Структурний психоаналіз Ж. Лакана у відношенні до фрейдизму та юнгіанства). Психоаналіз і українське літературознавство. 4

2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього-го	у тому числі				
		л	се м	Пр.	інд	с.р.		л	се м	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи творчості												
Методологічні проблеми дослідження творчості.	15	4	1			10	11	1				10
Психологія творчості: творча особистість і творчий процес	15	4	1			10	12	1	1			10
Види творчості та напрямки її дослідження	15	4	1			10	23	2	1			20
Фактори творчого процесу	26	4	2			20	23	2	1			20
Психологічні підходи до вивчення художньої творчості у XX ст.	19	4	1			14	21	2	1			18
Усього годин	90	20	19			64	90	8	4			78

3. Теми семінарських занять.

№	Назва теми	Кількість годин денна	Кількість годин заочна
1	Методологічні проблеми дослідження творчості.	1	
2	Психологія творчості: творча особистість і творчий процес	1	1
3	Види творчості та напрямки її дослідження	1	1
4	Фактори творчого процесу	2	1
5	Психологічні підходи до вивчення художньої творчості у XX ст.	1	1
	Разом	19	4

5. Теми практичних занять Не передбачено

6. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин денна	Кількість годин заочна
1	Методологічні проблеми дослідження творчості.	10	10
2	Психологія творчості: творча особистість і творчий процес	10	10
3	Види творчості та напрямки її дослідження	10	20
4	Фактори творчого процесу	20	20
5	Психологічні підходи до вивчення художньої творчості у XX ст.	14	18
	Разом	64	78

7. Методи навчання

Викладання курсу здійснюється шляхом читання лекцій та проведення семінарських занять і передбачає активну самостійну роботу студентів щодо вивчення новітніх публікацій з проблематики курсу, засвоєння ними основних підходів, які використовуються для вивчення творчості.

8. Методи контролю

Підсумковий контроль. Для контролю засвоєння дисципліни навчальним планом передбачений залік. Проведення підсумкової атестації і отримання на ній позитивної оцінки включає: а) оцінку проміжної атестації (результати модуля), б) оцінку відвідуваності занять і активність в аудиторії; а також в) оцінку виконання усіх завдань самостійної роботи.

Підсумкова атестація проводиться у вигляді іспиту, під час якого необхідно набрати також певне число балів за пройденими темами.

Поточний контроль. Для поточного контролю використовуються результати семінарських занять.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота					Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль №1						
T1	T2	T3	T4	T5	40	100
10	10	10	10	20		

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів

Орієнтовні питання до підсумкового семестрового контролю.

1. Творчість як психічний процес.
2. Теорії творчості
3. Характеристика основних видів творчості.
4. Творчість як якість особистості.
5. Творчість як діяльність.
6. Творчість і здібності.
7. Творча особистість та її характеристика.
8. Типологія творчих особистостей.
9. Творчий потенціал людини.
10. Життєвий шлях творчої особистості.
11. Особливості прояву творчості на ранніх етапах розвитку особистості (вік немовляти, ранній вік, дошкільний вік).
12. Значення творчості для становлення особистості школяра (молодший шкільний вік, підлітковий вік, рання юність).
13. Значення творчості для становлення особистості дорослого (пізня юність, зрілість).
14. Основні підходи до діагностики творчих здібностей.
15. Типологія методів діагностики творчості та творчих здібностей.
16. Стандартизовані методи діагностики.
17. Проективні методи діагностики творчості та творчих здібностей.
18. Відношення до нового і подолання стереотипів
19. Конкретні ситуації як спосіб розвитку здатності до аналізу нерафінованих задач і уміння їх формулювати самостійно.
20. Метод інциденту
21. Тренування чутливості
22. Мозкова атака
23. Проблеми поетичної мови та стилю в аспекті психології творчості.

24. Фантастика і сучасна міфотворчість.
25. Психологія і вивчення «несвропейських» форм художньої творчості.
26. Психоаналіз і його можливості у дослідженні проблем наукового вивчення проблем літературно-художньої творчості.
27. Аналітична психологія і проблема походження архетипних сюжетів.
28. Літературно-мистецькі зацікавлення З. Фрейда.
29. Аналітична психологія як основа інтерпретаційної методики .
30. Структурний психоаналіз Ж. Лакана у відношенні до фрейдизму та юнгіанства).
31. Психоаналіз і українське літературознавство.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
1-50	FX	незадовільно	не зараховано

13. Методичне забезпечення

№ з/п	Найменування методичних матеріалів	Рік видання	Наявність в бібл. примірн.	Ел. варіант
1	2	3	5	6
1. ТЕКСТИ ТА КОНСПЕКТИ ЛЕКЦІЙ				
1	Соціальна психологія : Опорний конспект лекцій для студ. освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» спеціальності «менеджмент соціокультурної діяльності» [електронний документ] / Харк. держ. акад. культури; Уклад.: А.М. Большакова. – Х.: ХДАК, 2013. – 44 с.	2012	50	+
2. СЛОВНИКИ, ДОВІДНИКИ				
1	Большой психологический словарь / Под ред. Б.Г. Мещерякова, В.П. Зинченко.- СПб.: прайм-ЕВРОЗНАК, 2003.- 672 с.	2003	2	-
2	Дьяченко М.И.. Психологический словарь-справочник / М.И. Дьяченко, Л.А. Кандыбович.- Минск: Харвест, 2001.- 576 с.	2001	1	-
3	Психологический словарь / Под ред. В. П. Зинченко, Б. Г. Мещерякова.- М.: Педагогика-Пресс, 1999.- 439 с.	1999	1	
4	Ребер Артур. Большой толковый психологический словарь. В 2-х т. / Артур Ребер ; The Penguin.- М.: АСТ, 2001.	2001	1	
5	Словарь практического психолога / Сост. С.Ю. Головин.- Минск: Харвест, 2003.- 800 с.	2003	1	

14. Рекомендована література

Базова

1. Дружинин В. Н. Психология общих способностей. 2-е изд. - СПб., 2002.
2. Барышева Т. А., Жигалов Ю. А. Психолого-педагогические основы развития креативности. - СПб., 2006.
3. Богоявленская Д. Б. Психология творческих способностей. - М., 2002.
4. Ильин Е.П. Психология творчества, креативности, одаренности. - СПб., 2012 - 433 с.
5. Клименко В.В. Психологія творчості. - К: Центр навчальної літератури, 2006. - 480 с.
6. Роменець В.А. Психологія творчості. - К.: Либідь, 2004. - 288 с.

Допоміжна

1. Айзенк Г., Кзмин Л. Природа интеллекта - битва за разум. - М., 2002.
2. Алдер Г. С. Мускулы творческого интеллекта. - М., 2004.
3. Барышева Т. А. Креативность. Диагностика и развитие. - СПб., 2002.
4. Бодалев А. А., Рудкевич Л. А. Как становятся великими и выдающимися? - М., 2003.
5. Галин А.Л. Психологические особенности творческого поведения. - Новосибирск, 2001
6. Голубева З. А. Способности. Личность. Индивидуальность. - Дубна, 2005.
7. Дранков В. Л. Природа художественного таланта. - СПб., 2001.
8. Ермолаева-Томина Л.Б. Психология художественного творчества: Учебное пособие для вузов. - М.: Академический Проект: Культура, 2005. - 304 с.
9. Калошина И.П. Психология творческой деятельности.- М., 2003.- 431 с
10. Кирнарская Д. К. Музыкальные способности. - М., 2004.
11. Кыштымова И. М. Креативность: содержание, развитие, диагностика. - Иркутск, 2002.
12. Ландау З. Одаренность требует мужества: Психологическое сопровождение одаренного ребенка. - М., 2002.
13. Мирович М. И., Шрагина Л. И. Технология творческого мышления. - М., 2000.
14. Шадриков В. Д. Способности и интеллект человека. - М., 2004.
15. Ширер Й. Техники креативности: как в 10 шагов найти, оценить и воплотить идею. - М.: СмартБук, 2009. - 136 с.
16. Шумакова Н. Б. Обучение и развитие одаренных детей. - М.; Воронеж, 2004.

15. Інформаційні ресурси

1. www.sbiblio.com
2. www.psylib.myword.ru
3. wwwpsyfactor.org
4. psy.rin.ru